

Ungar & medier

Om att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare

Myndighetsnätverket för barn och ungdomsfrågor, 4 maj 2023

Catharina Bucht & Martin Karlsson

Vårt uppdrag

- **Stärka** barn och unga som medvetna medieanvändare
- **Skydda** barn och unga från skadlig mediepåverkan
- **Följa** medieutvecklingen när det gäller barn och unga

Statens medieråd

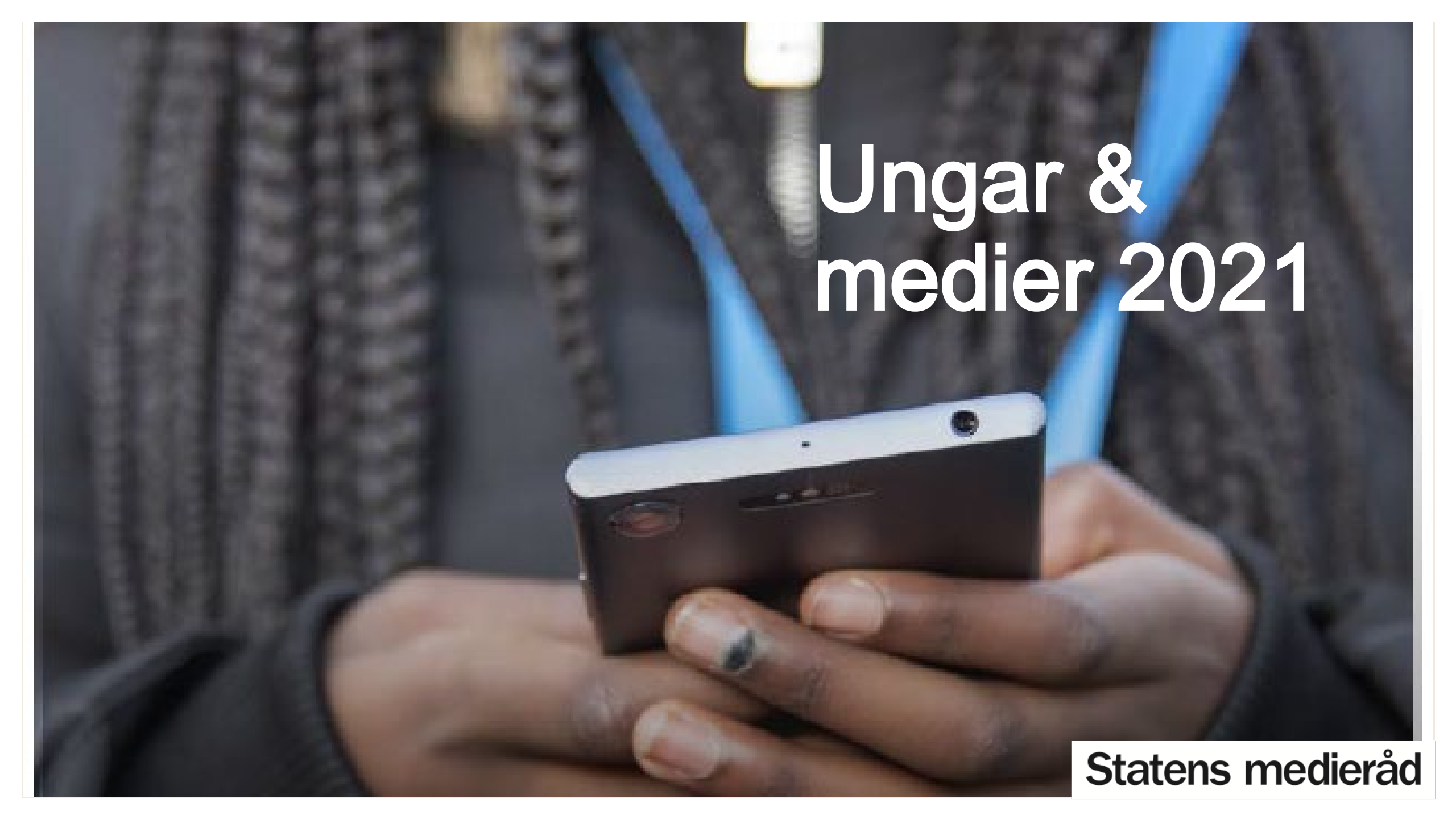
Barns och ungas medievanor och myndighetens MKK-arbete

- Kunskapscentrum om barns och ungas medieanvändning
  - Om undersökningen Ungar & medier, med mera...
- Förstärka arbetet för ökad medieoch informationskunnighet
  - Om myndighetens MKKprogram
- Frågor

Medieanvändning och källmedvetenhet bland barn och unga

Rapporter i urval

A close-up photograph of a person's hands holding a black smartphone. The person is wearing a dark, textured sweater. In the background, there is a bright blue light source, possibly a screen or a light fixture, which is out of focus. The overall scene is dimly lit, with the blue light providing a focal point.

Ungar & medier 2021

Statens medieråd

Medievanor och attityder kring medier bland barn 9-18 år

- SCB, obundet slumpmässigt urval stratifierat på ålder
- 2000 barn 9 - 12 år, svarsfrekvens 32,8 % + 2999 barn 13-18 år, svarsfrekvens 32 %
- Kalibreringsvikter

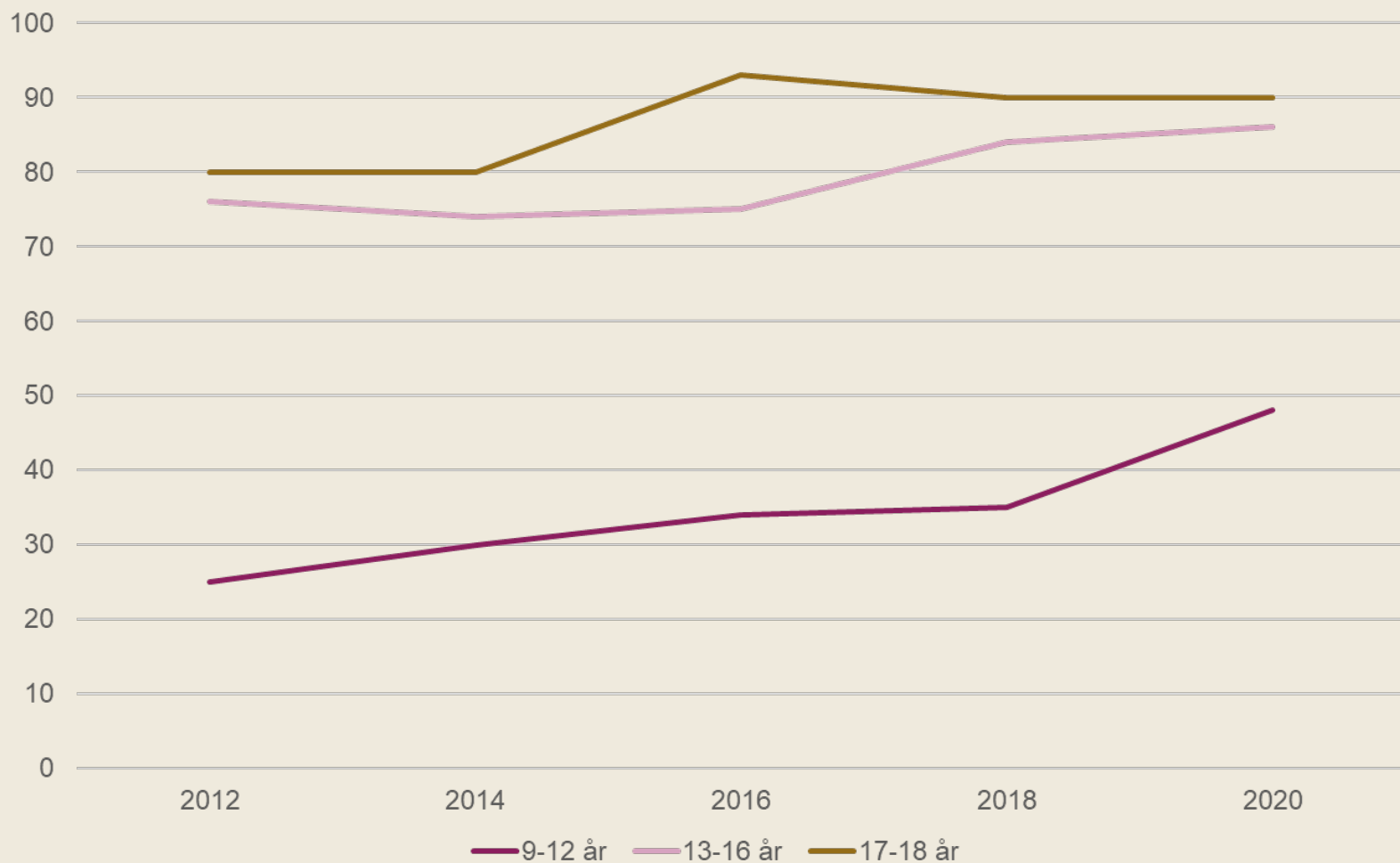

Sammanfattning

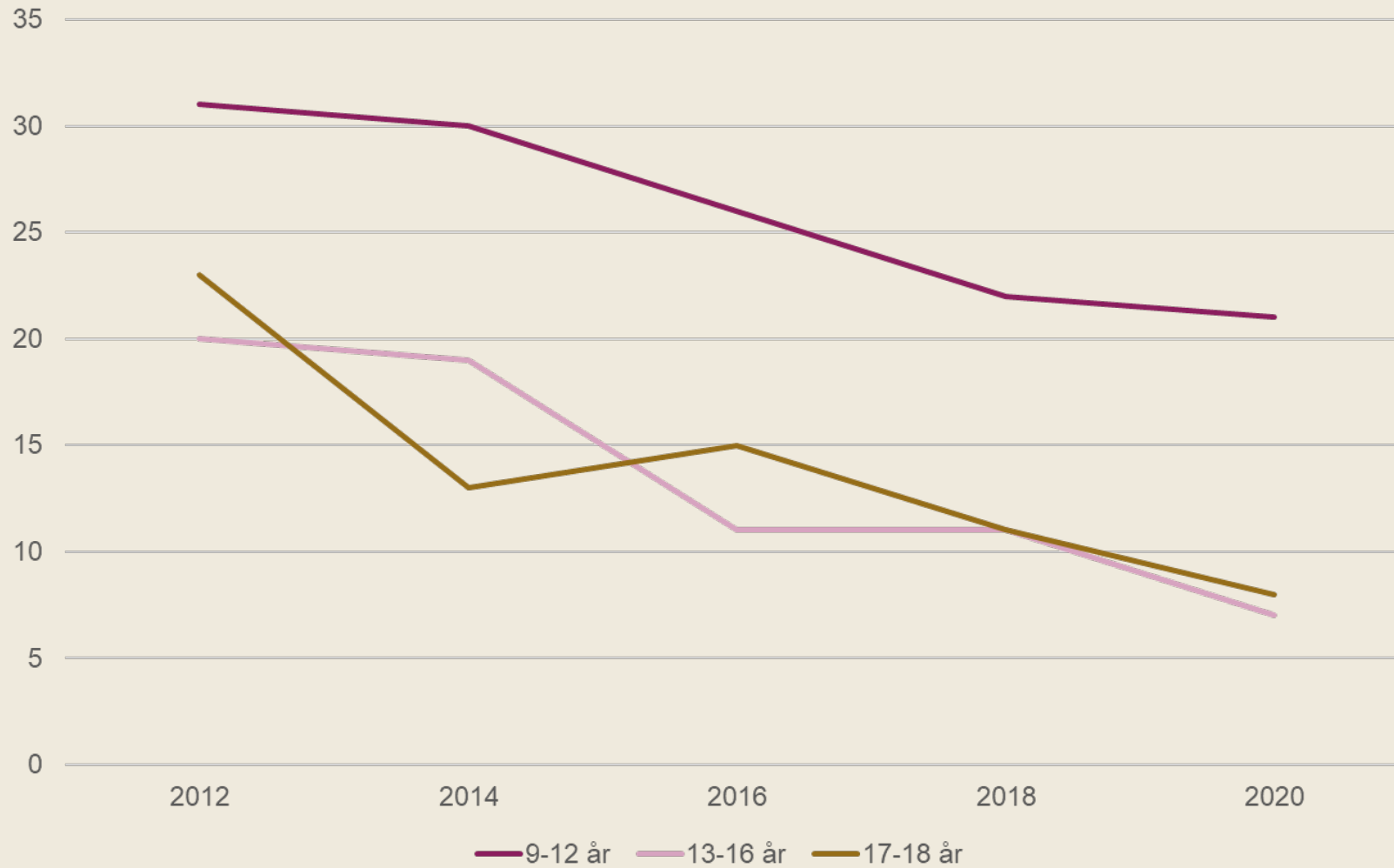
- Användningen av mobilen och sociala medier ökar
- Något ökad upplevd utsatthet på nätet
- Minskad daglig läsning
- God koll på tillförlitliga källor för nyheter och information (men några följer råd från influencers, trots låg tillit)

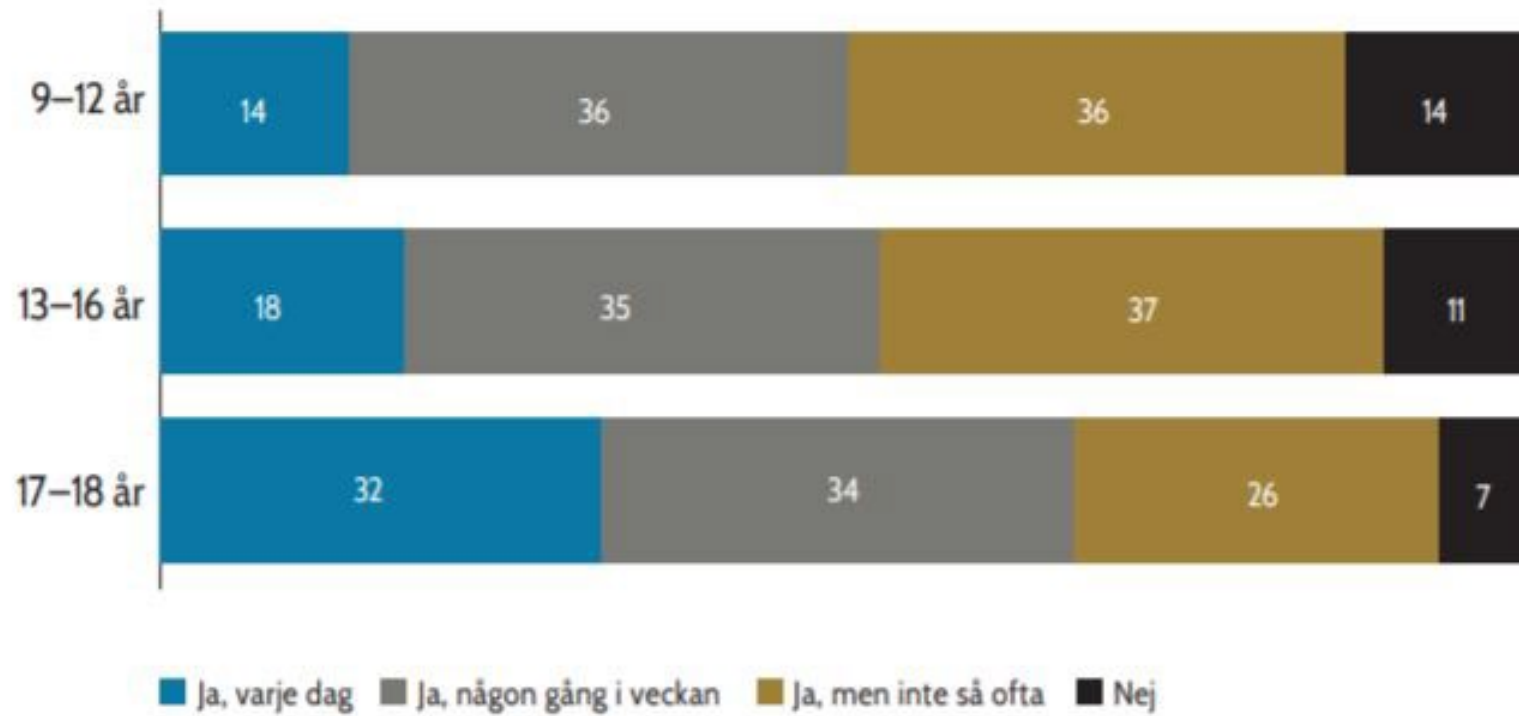
Daglig användning av sociala medier över tid

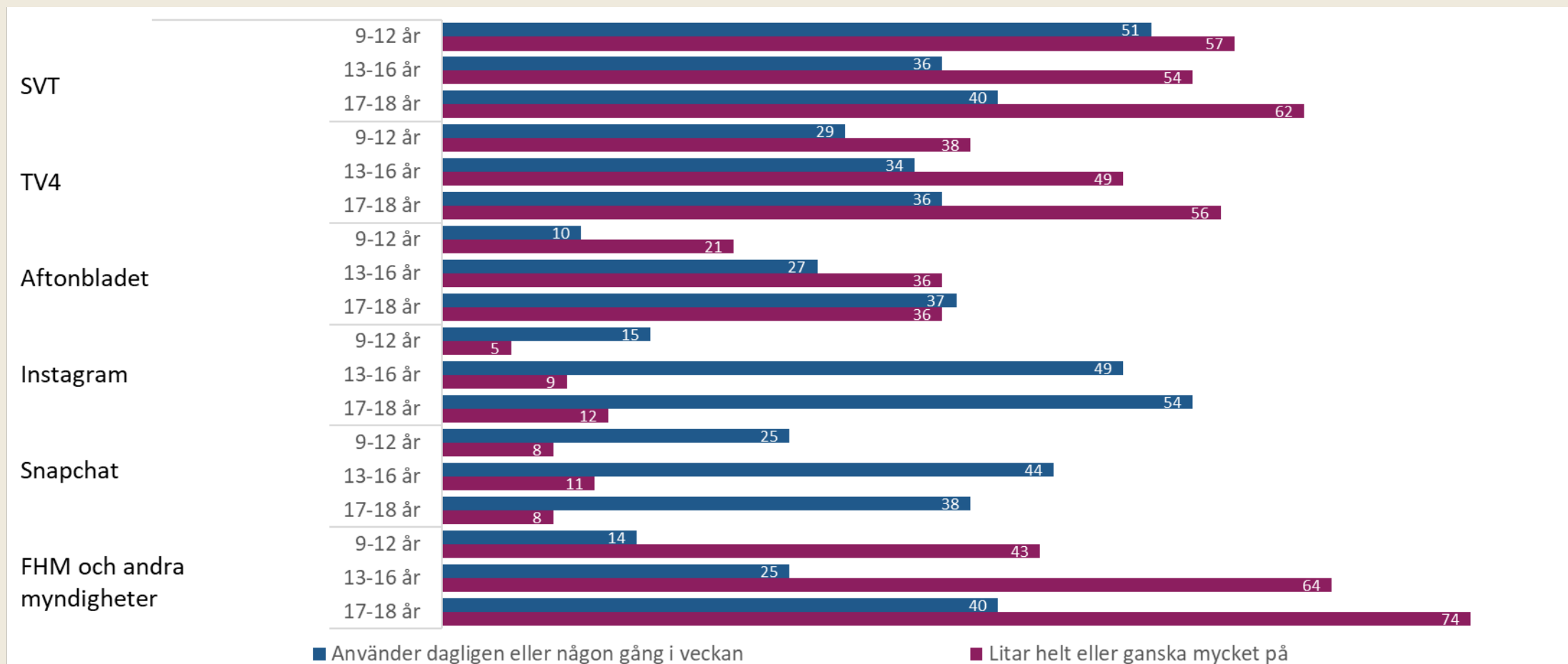
Daglig läsning av tidningar och böcker, över tid

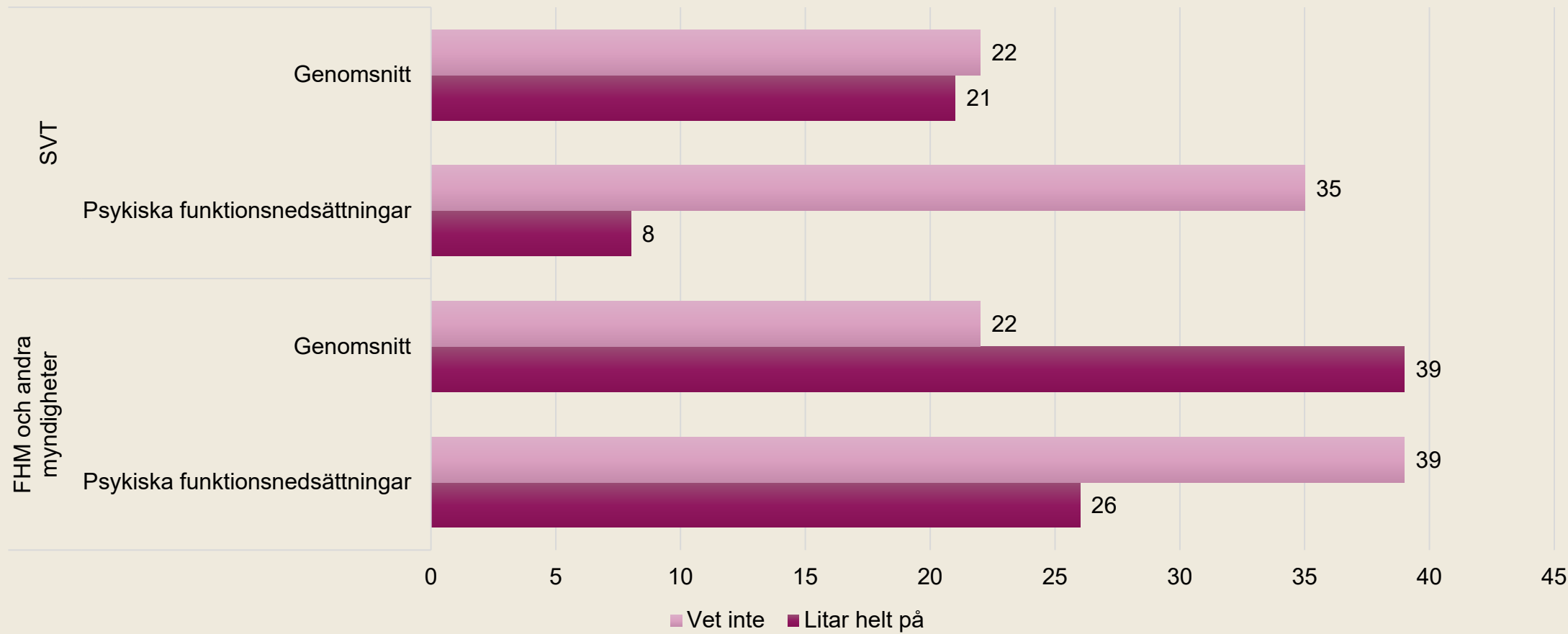
15. Brukar du ta del av nyheter? (%)

Källanvändning och källtillit

Litar helt på/vet inte, 13 16 år (%)

Nyhetens behag 2019

Statens medieråd

Sociala medier och nya gråzoner

F17HS: *Alltså också typ jag tänker sociala medier... Så kanske det inte är allt som kommer upp utan mer typ om man, man kan ju följa tidningar på sociala medier men även kändisar, fotbollsspelare, artister och så och då kanske det är en nyhet men om det är någon kompis som lägger upp en bild så kanske det inte är en nyhet riktigt.* (Statens medieråd 20 19: 122)

Exempel på källkritiska strategier

F17HLA: "Jag har inte en speciell person som jag går till och frågar eller, men [...] jag kollar på olika källor och om dom säger samma sak så kan man säga att det här är, det kan man lita på. Annars jag har inte specifik som kan jag kan säga det här kan man lita på 100%. Nej." (Statens medieråd 2019: 155)

P17HS: "När, när man läser om någon händelse i typ Europa, man ska inte läsa bara från... typ vad BBC säger... utan man måste liksom läsa annan källa... från den muslimska världen kanske, vad de säger. Också kan man liksom jämföra." (Statens medieråd 2019: 164)

Vårt arbete med medie och informationskunnighet (MIK)

Medievardagen

ÅSIKTER

DIGITALISERING

JOURNALISTIK

TEKNIK

MÄNNISKOR

FAKTA

ALTERNATIVA FAKTA

MEDIEUTVECKLING

SAMSKAPANDE

SAMHÄLLE

DEMOKRATI

ARTIFICIELL INTELLIGENS

AUTOMATISERING

SOCIALA MEDIER

BEREDSKAP

POLARISERING

"En allt viktigare förutsättning för att kunna vara aktiv och delta i demokratis processer är att alla oavsett ålder är rustade med digital kompetens och medie- och informationskunnighet (MIK).

Strategi för en stark demokrati - främja, förankra, försvara. 2018.

INFORMATIONSPÅVERKAN

Bild: Pexel, CCO

Medie- och informationskunnighet (MIK)

- Förstå mediernas roll i samhället.
- Kunna finna, analysera, kritiskt värdera information.
- Själva kunna uttrycka sig och skapa innehåll i olika medier och sammanhang.

Statens medieråds regeringsuppdrag

- 2018: Utveckla former för en förstärkt samverkan av insatser för medie och informationskunnighet (MIK).
- 2019: Förstärka arbetet för ökad MIK.
- 2020 – 2023: Uppdrag i regleringsbrev att förstärka arbetet för ökad MIK.

 Regeringen

Regeringsbeslut 3

2019-09-26
Ku2019/01859/MD

Kulturdepartementet

Statens medieråd
Box 27204
102 53 Stockholm

Uppdrag till Statens medieråd att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens medieråd att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet (MIK) genom att utveckla samverkan och myndighetens verksamhet på området. I uppdraget ingår att skapa ett nätverk för aktörer som arbetar med frågor relaterade till MIK, bygga upp en plattform för kunskaps- och informationsutveckling, ytterligare kartlägga utvecklingen på MIK-området och utveckla myndighetens MIK-resurser.

I arbetet ska Statens medieråd även beakta de insatser för att öka medie- och informationskunnigheten i befolkningen som pågår inom myndigheter, kommittéer, skolväsende, biblioteksväsende, folkbildningen och det civila samhället. I uppdragets genomförande är samverkan med statliga och icke-statliga aktörer som är verksamma på området av stor vikt.

Statens medieråd får för genomförandet av uppdraget disponera högst 2 000 000 kronor, från anslag 6:1 Allmänna val och demokrati, ap. 11. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 15 november 2019. Medel som inte förbrukas ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 10 december 2020. Regeringen beräknar att ytterligare högst 2 000 000 kronor får disponeras för genomförande av uppdraget under 2020. Redovisning i form av en lägesrapport av utvecklingsarbetet och en ekonomisk redovisning ska lämnas till regeringen (Kulturdepartementet) senast den 10 november 2020.

Telefonväxel: 08-405 10 00
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Drottninggatan 16
E-post: ku.registrator@regeringskansliet.se

 Regeringen

Regeringsbeslut 1:17

2018-09-30
Ku2018/01728/MF

Kulturdepartementet

Statens medieråd
Box 27 204
102 53 Stockholm

Uppdrag till Statens medieråd att utveckla former för en förstärkt samverkan av insatser för medie- och informationskunnighet (MIK)

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens medieråd att fr.o.m. den 1 oktober 2018 utveckla former för en förstärkt samverkan av insatser för medie- och informationskunnighet (MIK). I uppdraget ingår att utveckla former för samarbete mellan statliga myndigheter som arbetar med frågor relaterade till MIK, liksom för en aktiv dialog mellan offentliga och privata aktörer som arbetar med MIK på nationell, regional och lokal nivå. Myndigheten ska utveckla formerna för insamling och spridning av kunskap för att kunna fungera som en aktiv resurs för andra aktörer, konkret kan det t.ex. innebära att skapa en plattform för MIK-material. Dessutom ska myndigheten verka för att Sverige tar en mer aktiv roll i arbetet på europeisk och internationell nivå.

Redovisning av uppdraget i form av en lägesrapport av utvecklingsarbetet ska lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 30 maj 2019. I arbetet ska myndigheten beakta de insatser för att öka MIK i samhället som pågår inom myndigheter, kommittéer, i skolväsendet, folkbildningen och det civila samhället. Uppdraget ska genomföras inom ramen för myndighetens förvaltningsanslag och i samråd med Myndigheten för press, radio och tv, Kungl. biblioteket, Digitaliseringsrådet och utredningen Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet (Ku 2018:04) samt efter inhämtande av synpunkter från Post- och telestyrelsen.

Telefonväxel: 08-405 10 00
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Drottninggatan 16
E-post: ku.registrator@regeringskansliet.se

Statens medieråd

Vårt MIK-arbete

- Aktörsnätverket MIK Sverige
  - Samverkan, kunskapsdelning, nätverksträffar
  - Kunskapsbanken
- Kartläggning av MIK-främjande arbete
  - Styrning, struktur, aktörer och insatser
  - Återrapportering till EU-kommissionen
- Kunskapsmätning
  - MIK-index (kommande)

Vårt MIK-arbete

- **Aktörsnätverket MIK Sverige**
  - Samverkan, kunskapsdelning, nätverksträffar
  - Kunskapsbanken
- Kartläggning av MIKfrämjande arbete
  - Styrning, struktur, kunskapsutveckling
  - Återrapportering till EU-kommissionen
- Kunskapsmätning
  - MIK-index (kommande)

Samverka: MIK Sverige

MEDIER&DEMOKRATI

mucf .se Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Skolverket

INTERNET STIFTELSEN

Statens medieråd

Konsument verket • KO

Folk- bildnings -rådet

mediekompas
- så använder du medier i undervisningen

NORDICOM

SPSM

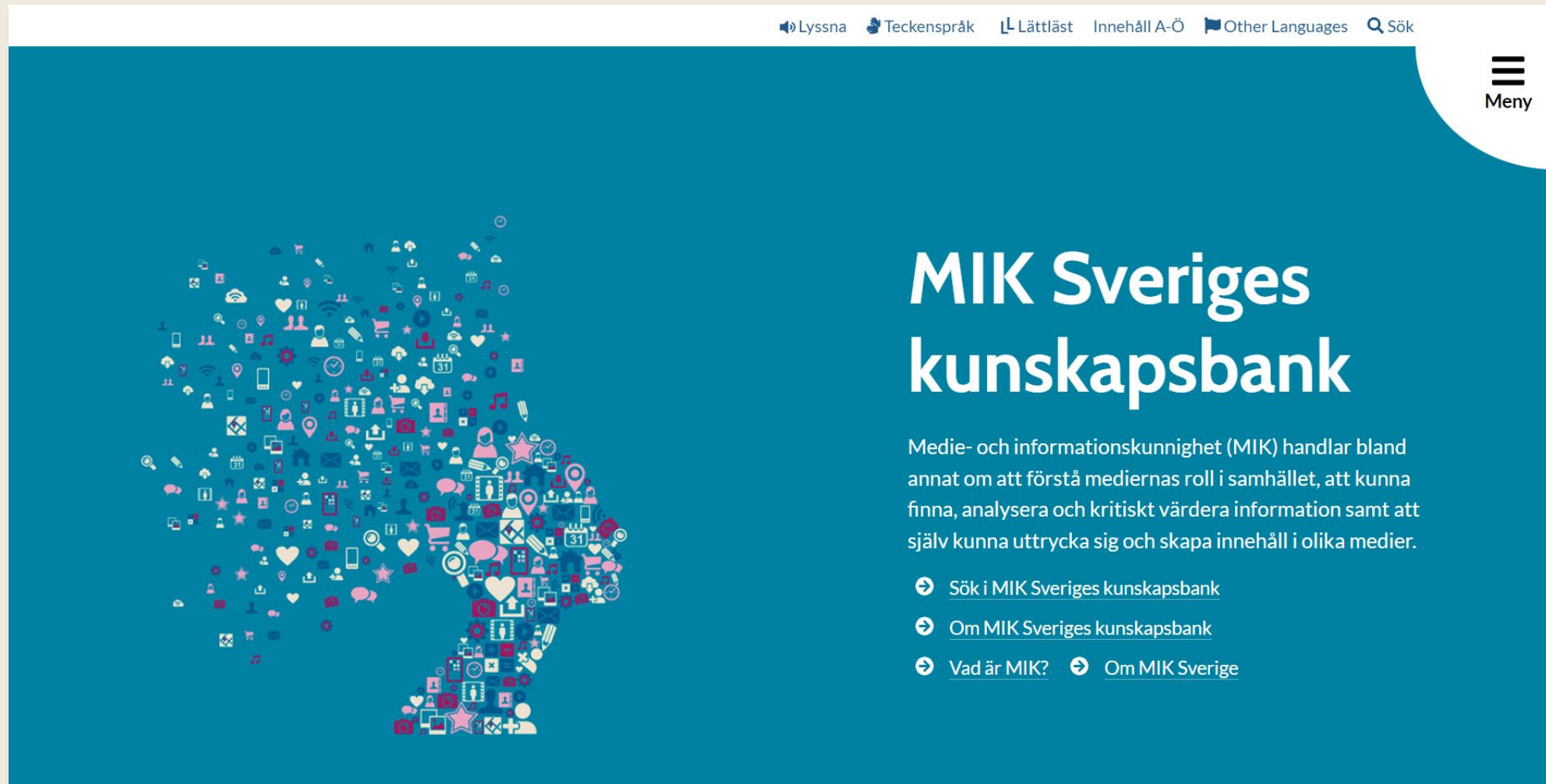

filmregionerna

Statens medieråd

Kunskapsdelning: Nationell MIKportal

Lyssna Teckenspråk Lättläst Innehåll A-Ö Other Languages Sök

Meny

MIK Sveriges kunskapsbank

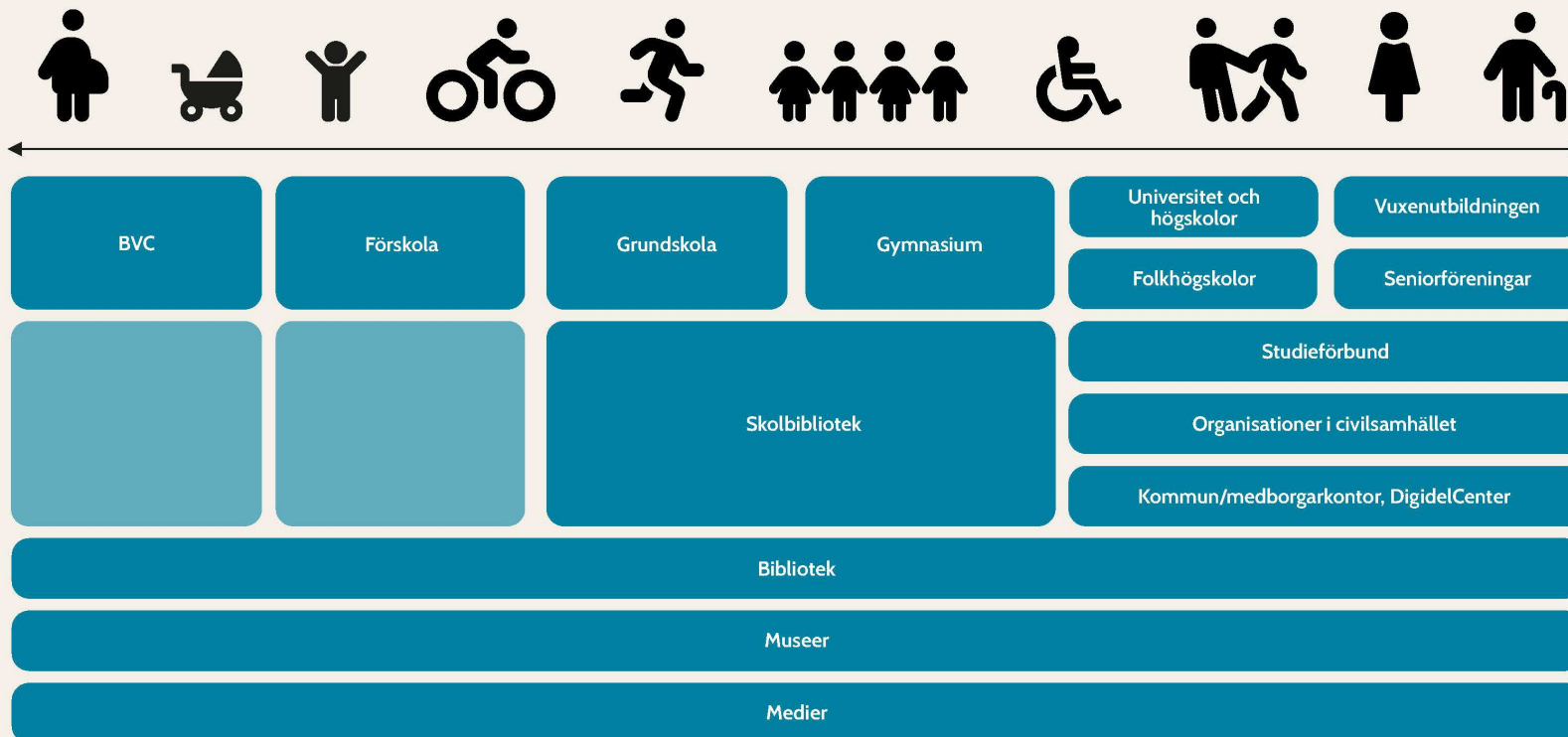
Medie- och informationskunnighet (MIK) handlar bland annat om att förstå mediernas roll i samhället, att kunna finna, analysera och kritiskt värdera information samt att själv kunna uttrycka sig och skapa innehåll i olika medier.

- ➔ [Sök i MIK Sveriges kunskapsbank](#)
- ➔ [Om MIK Sveriges kunskapsbank](#)
- ➔ [Vad är MIK?](#) ➔ [Om MIK Sverige](#)

MIK-främjande genom livet

Var kan människor i Sverige möta MIK-insatser?

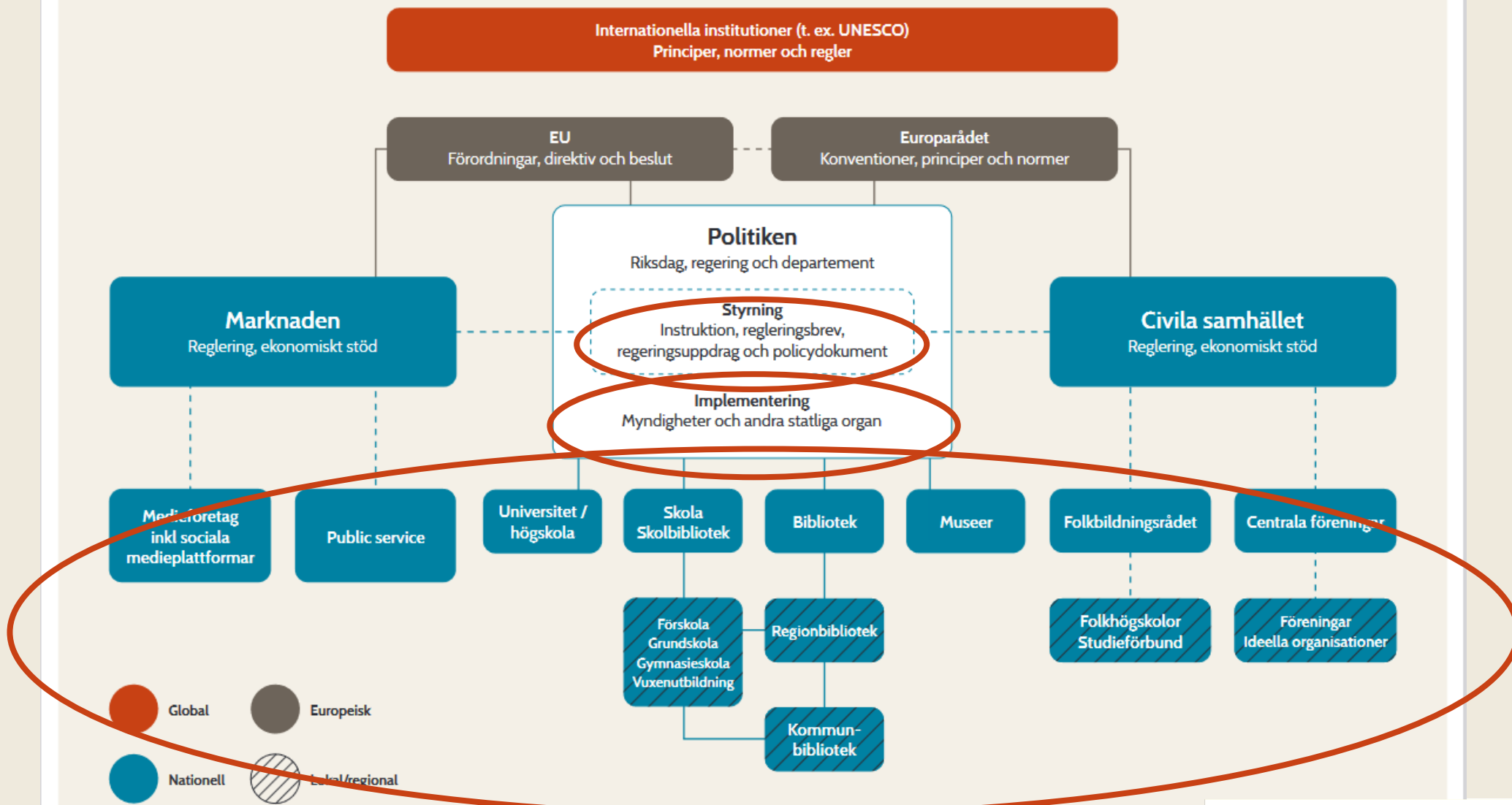
Vårt MIK-arbete

- Aktörsnätverket MIK Sverige
  - Samverkan, kunskapsdelning, nätverksträffar
  - Kunskapsbanken
- **Kartläggning av MIKfrämjande arbete**
  - Styrning, struktur, kunskapsutveckling
  - Återrapportering till EU-kommissionen
- Kunskapsmätning
  - MIK-index (kommande)

Kartläggningssområden

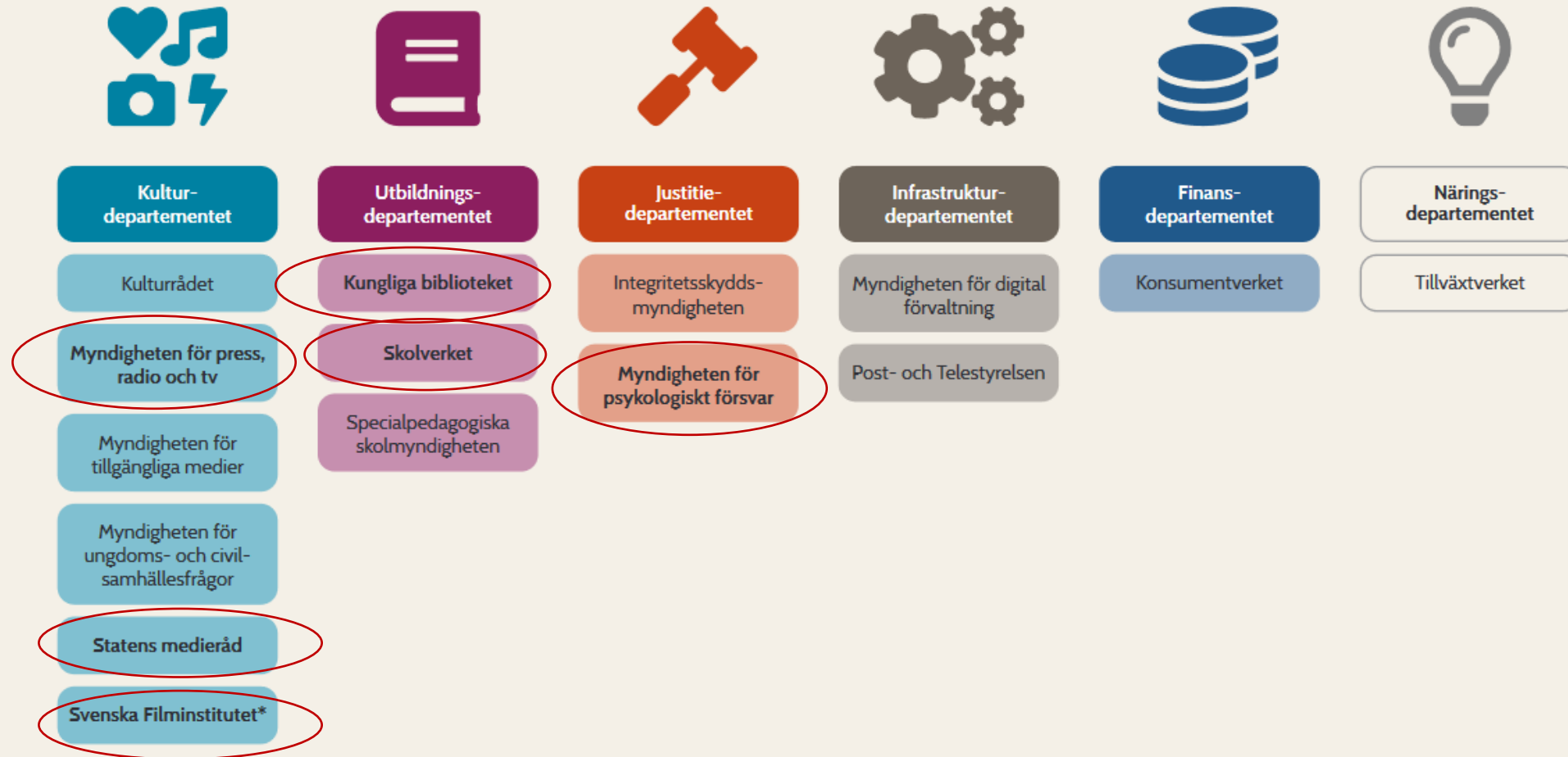
- Politiken
- Regioner
- Skola
- Skolbibliotek
- Bibliotek
- Folkbildning och civilsamhälle
- Högre utbildning och forskning
- Medier
- Samverkan
- Aktörernas insatser

MIK i samhället

Myndigheter med koppling till MIK-området

per 20 september 2022

Huvudaktörer i fetstil

*) Svenska Filminstitutet är inte en myndighet utan en stiftelse med statliga uppdrag och statlig finansiering.

Några slutsatser 2021/2022

- Det samverkansansvar som lagts på en utpekad aktör bör permanentas.
- En samlad nationell strategi för att säkerställa långsiktigt MIK-främjande arbete behövs.
- MIK behöver tydliggöras i skolans styrdokument för en likvärdig undervisning.
- Biblioteken utgör en god modell för MIK-främjande arbete.

Avslutningsvis...

- Ökad användning av sociala medier och hög tillit till traditionella institutioner.
- Viktigt att både förvalta och stärka barns och ungas tillit till myndigheter.
- Medie- och informationskunnighet viktigt i alla åldrar, ett livslångt lärande.
- Tvärsektoriellt arbete och samverkan för ökad kunskap och synergier.

Tack!

Martin.Karlsson@Statensmedierad.se, tel. 07605 1482

Catharina.Bucht@Statensmedierad.se, tel. 07605 1466